

Summer is icumen in...

Autor: William Fowler

S celostátním uvedením „The Wicker Man“ do kin při příležitosti 40. výročí jeho vzniku (film byl uveden 27. září 2014 do kin v celé Británii The Wicker Man: The Final Cut) vypočítává kurátor William Fowler kouzla tohoto příběhu pohanství na skotských ostrovech, zvláštní folkovou ódu na čarodějnou minulost našeho národa.

Jeden kamarád mi kdysi řekl, že by se na film Johna Carpentera **Big Trouble in Little China** mohl dívat každý den celý rok. Vydržel to 28 dní. Chtěl – dokázal – bych totéž s **The Wicker Man** (1973)? Snad. Je to skvělý film, na němž toho lze tolik vychutnávat a milovat – i dlouho po onom šokujícím prvním setkání. Je plný jasných, překvapivých detailů – kytky ve tvaru penisů, nakládané orgány u lékárníka a kojící žena v opuštěném kostele budiž pár příkladů za všechny. Dialogy nepostrádají vtip: „Poskoč si trochu, člověče“; „a nyní k naší děsivější oběti.“ To jsou mimo jiné repliky, které mi utkvěly v paměti skoro tak pevně jako vynikající, děsivé písně, kterými Paul Giovanni přispěl k tomuto folk-hororovému „muzikálu“.

Christopher Lee odříkává své repliky – ve filmu, který sám pokládá za jeden ze svých nejlepších – s velkou chutí. Hraje Lorda Summerislea – vládce podivného ostrova, kam přivádí vyšetřování policejního seržanta Howieho. Pohanství a všechny příslušné rituály, symboly a výstřednosti se znovu objevují a ujmají vlády na tomto odlehlem místě.

Lee, s vlasy zčuchanými skotskými větry, mluví tónem uvolněné, sebejisté autority – jako někdo, kdo by skutečně dokázal vládnout ostrovu plnému pohanů. Jeden z mých oblíbených detailů jsou jeho konverskám podobné tenisky, čouhající zpod jeho „unisex“ sukně. Folklórní rituál se potkává s hispterským stylem a současné a odvěké se vrší jedno na druhé.

Lord Summerisle, skutečný hipster

Jemu i mnoha dalším ostrovanům se daří působit při závěrečném průvodu zároveň směšně i smrtelně vážně. Muž, který předtím mluví o chybějící pupeční šňůře Rowan Morrisonové – „Proč? Vždyť je to její pupeční šňůra“ – je zvláště znepokojivý. S nuceným šklebem a mávající pevně zaťatými pěstmi se zdá být vzrušen nejen vidinou rituální smrti, ale také její „skutečností“. Silná káva.

A pak tu máme Edwarda Woodwarda jako strnule se tvářícího seržanta Howieho. V jeho výkonu shledáváme cosi silně vážného a emotivně působivého. Skrz zaťaté zuby dští oheň a síru na sexem posedlé pohany a zároveň je zbrocen potem, když jej sličná Britt Eklandová dráždí a posmívá se mu svým svůdně se svíjejícím se tělem. Možná je jen, jak říkají ostrované, „králem pro tento den“ – a kdo jiný než blázen by se stal králem na den, jak nám připomíná Lord Summerisle – přesto je brilantní. Pokud budete odříkávat jeho text – jak se mi občas stává – jednoduše si musíte vybavit jeho pobouřený výraz.

Současné...

I kamera s ním spolupracuje výborně a ukazuje nám často bizarní zvyky ostrova a následně jeho reakce. Při prvním zhlédnutí jej přinejmenším chápete, i když přímo necítíte chuť postavit na jeho stranu. Při dalších projekcích začínáte rozplétat dynamiku jeho osobnosti a zákoutí spiknutí. Nic v tomto filmu není tím, čím se zdá a moc – dokonce i Lorda Summerislea – se ukazuje být jen směsicí moci a iluze.

...a odvěké,

Film si pohrává s realitou. V úvodních titulcích děkuje lidem ze Summerisle „za výsadní vhled do jejich náboženských praktik a štědrrou spolupráci při natáčení filmu“, prvek, jenž mi vždy připomínal text a iluzi autenticity, s níž začíná *The Texas Chainsaw Massacre* (1974). Jakmile začne samotný film, Howieho letadlo nás přes moře odnáší do daleké, ale povědomé země: na Summerisle samotný.

...se vrší jedno na druhé.

Opouštíme Británii 70. let, jen abychom se vrátili do její odlišně vybájené podoby. Obchůdek na rohu, hospoda, lidé a jejich kostýmy – všechno vypadá jak má, ale přesto nějak jinak. Je to Británie, jaká mohla nebo může být. Připomíná mi cornwallskou vesnici, kde jsem vyrostl a zapomenutou čarodějnou minulost, prosakující skrz naši kulturu navzdory četným pokusům ji zastavit.

The Wicker Man oplývá skvělými a zábavnými dialogy, ale ne v takové míře jako jiné často citované kultovní filmy. Obsahuje cosi cizího a přesto blízkého. Když jej fanoušci v 90. letech znovu objevili, proměnil hudbu, umění i film. Pokud jste jej neviděli, musíte se na něj podívat – a pokud ano, podívejte se znova. Nikdy se neomrzí.

Recenze Williama Fowlera *Why I Love ... The Wicker Man* vyšla na stránkách **British Film Institute**.